C/2024/2260

20.3.2024

Foilsiú iarratais ar ainm a chlárú de bhun Airteagal 50(2)(a) de Rialachán (AE) Uimh. 1151/2012 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir le scéimeanna cáilíochta do tháirgí talmhaíochta agus do bhia-earraí

(C/2024/2260)

Lena fhoilsiú seo, tugtar an ceart cur i gcoinne an iarratais de bhun Airteagal 51 de Rialachán (AE) Uimh. 1151/2012 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ([1]) laistigh de 3 mhí ó dháta an fhoilsithe seo.

Doiciméad Aonair

‘Hjälmargös’

Uimh. AE: PDO-SE-02888

Arna chur isteach an 9 Eanáir 2023

1. **Ainm/ainmneacha ATFC**

‘Hjälmargös’

2. **Ballstát nó Tríú Tír**

An tSualainn

3. **Tuairisc ar an táirge talmhaíochta nó ar an táirge bia**

3.1. *An cineál táirge*

Aicme 1.7. Éisc, moilisc, agus crústaigh úra agus táirgí a dhíorthaítear uathu

3.2. *Tuairisc ar an táirge lena mbaineann an t-ainm in 1*

Is liúsphéirse (*Sander lucioperca*) úr a ghabhtar go fiáin é ‘Hjälmargös’ ó Loch Hjälmaren. Ní mór an t-iasc a bheith 45 cm ar fad ar a laghad nuair a ghabhtar é agus díoltar é agus é úr nó reoite, ina iomláine nó mar fhilléid.

Imríonn roinnt tosca, a bhaineann lena ghnáthóg, tionchar ar bhlas ‘Hjälmargös’. Is dobharlach ilchothaitheach é Loch Hjälmaren a sholáthraíonn do na héisc cuid mhaith dá bpríomhfhoinse bia, is é sin smealt (*Osmerus eperlanus*). Le staidéir ar smealta ó uiscí éagsúla go bhfuil comhdhéanamh uathúil aigéid shailligh sna smealta i Loch Hjälmaren, rud a dhéanann difear do chion aigéid shailligh na liúsphéirse freisin. Taispeántar sna staidéir go bhfágann an timpeallacht ilchothaitheach go bhfásann ‘Hjälmargös’ go han-tapa agus go han-chothrom. Mar gheall air sin, táirgtear éisc ramhra, lena ngabhann uigeacht bhog mhín nuair a chócaráiltear iad.

Méid

≥ 45 cm ar fad

≥ 0,8 kg

Blas

Daoine a bhfuil oiliúint chéadfach orthu, deir siadsan go minic go bhfuil blas éadrom éisc agus glan ar ‘Hjälmargös’. Tá blas bog ar ‘Hjälmargös’ agus é amh. Is féidir blas séimh cnónna agus cantarnaide a dhéanamh amach. Tá an t-iarbhlas miotalach.

Nuair a chócaráiltear ‘Hjälmargös’ tarraingítear amach an tsaill san iasc agus nochtar pailéad blasanna. Áirítear orthu sin ruainnín milseachta agus goirte áirithe. Is féidir blas lag cnónna a fháil fós, chomh maith le blasanna sliogéisc.

Uigeacht

Uigeacht bhog bhlasta atá ag ‘Hjälmargös’ agus ní mhothaíonn sé sailleach. Tá blas ‘Hjälmargös’ chomh héadrom sin gurb í a uigeacht i slisní tanaí, lena laminae soiléire teanna, an tsaintréith is láidre den bhlaiseadh.

([1]) IO L 343, 14.12.2012, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/1151/oj.

Dath

Tá loinnir phéarlach ar fheoil 'Hjälmargös'.

Cion cothaithe (in aghaidh 100 g d'fheoil éisc)

Fuinneamh (kcal)	80 - 90
Saill (g)	0,2 – 0,3
Próitéin (g)	20 - 26

Ní pointí rialaithe iad sin ach forbhreathnú ar na raonta luachanna cothaitheacha fhaightear de ghnáth i liúsphéirse a ghabhtar go fiáin.

3.3. *Beatha (maidir le táirgí de thionscnamh ainmhíoch amháin) agus amhábhair (maidir le táirgí próiseáilte amháin)*

Is iasc creachóireach í an liúsphéirse agus cothaíonn sé é féin ar éisc fhiáine eile a mhaireann sna huiscí céanna. I Loch Hjälmaren is é an smealt (*Osmerus eperlanus*) an phríomhfhoinse bhia, ar an meán i rith na bliana. De réir infhaighteacht an smealta agus de réir an tséasúir, bíonn péirse (*Perca fluviatilis*), róiste (*Rutilus rutilus*) agus gilín (*Alburnus alburnus*) ina gcuid den réim bhia freisin.

3.4. *Céimeanna sonracha sa táirgeadh nach mór a dhéanamh sa limistéar geografach sainithe*

Gabhtar agus tugtar 'Hjälmargös' i dtír ar Loch Hjälmaren. Baintear na héisc agus fuaraítear nó reoitear iad ina n-iomláine nó gearrtar iad ina bhfilléid agus fuaraítear ansin iad. Féadfar filléid a reo freisin. Ní mór do na hoibríochtaí uile tarlú sa limistéar geografach.

Ní fhéadfar 'Hjälmargös' iomlán a reo lasmuigh den limistéar geografach agus a dhíol faoin ainm 'Hjälmargös'.

3.5. *Sainrialacha maidir le slisniú, grátáil, agus pacáistiú etc. an táirge dá dtagraíonn an t-ainm cláraithe*

—

3.6. *Sainrialacha maidir le lipéadú an táirge dá dtagraíonn an t-ainm cláraithe*

Lipéadaítear gach seachadadh de 'Hjälmargös' leis an méid seo a leanas (anuas ar fhaisnéis a cheanglaítear de réir dlí):

— dáta na gabhála

— iascaire (uimhir aitheantais)

— ainmniúchán tionscnaimh faoi chosaint (ATFC)

4. **Sainmhíniú achomair ar an limistéar geografach**

Tá an limistéar geografach comhdhéanta de Loch Hjälmaren. Críochaítear teorainn an locha le líne an chladaigh agus línte díreacha idir an dá phointe is imeallaí de bhéal gach craobh-abhann agus asraon an locha.

Áirítear an limistéar talún timpeall an locha, suas le 1 km ó línte teorann an locha, sa limistéar geografach freisin do ghníomhaíochta sa slabhra táirgeachta, lena gcuimsítear stóráil, próiseáil agus ullmhú 'Hjälmargös'.

Is é Loch Hjälmaren an ceathrú loch is mó de réir achar dromchla (484 km²) sa tSualainn agus tá sé suite in Mälardalen i lár na Sualainne. Tagann an t-ainm ón bhfocal Seansualainnise *iælmber, a chiallaíonn 'an loch stoirmiúil' go bunúsach. Tá an loch roinnte idir trí réigiún, Södermanland, Närke agus Västmanland. Is féidir Loch Hjälmaren a roinnt i gcúig imchuach a bheag nó a mhór: Hemfjärden, Mellanfjärden, Stor-Hjälmaren, Södra Hjälmaren agus Östra Hjälmaren.

Déantar an iascaireacht tráchtála in Stor-Hjälmaren agus Östra Hjälmaren den chuid is mó, chomh maith leis an gcuid is faide soir de Mellanfjärden. Is láithreacha sceite agus iasclanna an-éadomhain don liúsphéirse iad iarthar Mellanfjärden agus Hemfjärden, go pointe áirithe (is lú ná 2 m ar doimhneacht).

5. **Nasc leis an limistéar geografach**

Baineann an nasc idir an limistéar geografach agus saintréithe orgánaileipteacha 'Hjälmargös' le dálaí nádúrtha an limistéir agus le tosca daonna.

Dálaí nádúrtha

— uisce éadomhain

— meánteocht ard

— leibhéil arda cothaitheach

— trédhearcacht íseal uisce

— tá 'Hjälmargös' agus na príomh-éisc chreiche oiriúnaithe go géiniteach

Is iad uisce éadomhain, teochtaí arda agus leibhéil arda cothaitheach saintréithe an locha. I ndáil leis an trí rud sin, is féidir Loch Hjälmaren mar loch foircneach agus é ina loch mór de thuaisceart na hEorpa. Is é 6,1 m an meándoimhneacht. Bhí an loch éadomhain i gcónaí, ach rinneadh é a ísliú breis agus méadar amháin le linn oibríochtaí ísliúcháin locha móra in 1878-1887 chun talamh feirmeoireachta timpeall an locha a scaoileadh. Cuireann an t-uisce éadomhain leis an teocht ard. Suaitear an meall iomlán uisce nuair a bhíonn sé gaofar ar an loch, rud a chiallaíonn nach mbíonn aon uisce faoin teirmeachlaonas sa samhradh. Tá an stádas cothaitheach an-ard agus tá na meánleibhéil fosfair thart ar 50 µg/l in Stor-Hjälmaren. Cuireann sé sin le trédhearcacht íseal uisce sa loch, ar buntáiste é sin do chreachadóirí a fhiachann éisc chreiche. Tá na tosca sin ar fad tairbhiúil do 'Hjälmargös'.

Soláthraíonn teochtaí arda agus leibhéil arda cothaitheach cuid leordhóthanach dá bpríomhfhoinse bia do na héisc, is é sin smealt (*Osmerus eperlanus*). Le staidéir ar smealta ó uiscí éagsúla go bhfuil comhdhéanamh uathúil aigéid shailligh sna smealta i Loch Hjälmaren, rud a dhéanann difear do chion aigéid shailligh na liúsphéirse freisin. Taispeántar sna staidéir go bhfágann an timpeallacht ilchothaitheach go bhfásann 'Hjälmargös' go han-tapa agus go han-chothrom. Mar gheall air sin, táirgtear éisc ramhra, lena ngabhann uigeacht bhog mhín nuair a chócaráiltear iad.

Taispeántar sna staidéir ghéiniteacha freisin gur oiriúnaigh an daonra liúsphéirse i Loch Hjälmaren dá dhálaí sonracha. Léirítear le hanailís dhomhain ar liúsphéirsí ón Muir Bhailt agus lochanna i lár na Sualainne go bhfuil na liúsphéirsí i Loch Hjälmaren uathúil agus go bhfuil sé difriúil go géiniteach leis na liúsphéirsí uile eile, lena n-áirítear iad siúd i ndobharlaigh in aice láimhe. Úsáidtear liúsphéirsí ó Loch Hjälmaren chun éisc a chur i meánna eile, ach ní raibh aon athrú géiniteach intomhaiste ar an daonra sna cásanna sin. Faightear an daonra 'Hjälmargös' atá difriúil go géiniteach i Loch Hjälmaren amháin. Ní dhéantar aon aistriú liúsphéirsí ó dhobharlaigh eile chuig Loch Hjälmaren ach oiread.

Tosca daonna

Imríonn tosca eile, anuas orthu siúd a bhaineann lena ghnáthóg agus a ghéinitic, tionchar ar bhlas 'Hjälmargös':

— an fócas ar cháilíocht agus bainistíocht inbhuanaithe an stoic liúsphéirsí

— an líon mór iascairí tráchtála – aga gearr idir an ghabháil agus seachadadh

— eolas oibre ar an mbitóp

Déantar iascaireacht ar 'Hjälmargös' i gcomhréir le rialacha dochta, a tharraingítear suas i ndlúthchomhar le hiascairí agus na húdaráis. Ní fhéadfar iascaireacht a dhéanamh ach amháin le trealamh ag a bhfuil méid mhogaill 60 mm ar a laghad. Ní fhéadfaidh na héisc a bheith níos lú ná 45 cm tráth na gabhála. Ionas nach gcuirfí infhaighteacht bia i mbaol, tá srian i bhfeidhm i ndáil le hiascaireacht iasc creiche liúsphéirsí. Ní dhéantar aon trálaeireacht sa loch. Athraíonn an rogha trealaimh iascaireachta agus suímh iascaireachta le linn na bliana agus tá sé bunaithe ar thaithí na mblianta. Fágann na modhanna iascaireachta go láimhseálann na hiascairí gach iasc agus go ndéanann siad measúnú ar gach iasc go haonarach. Cúis amháin le cáilíocht 'Hjälmargös' is ea an srian ar iascaireacht a chuireann na hiascaigh thráchtála i bhfeidhm. Is trí thoisc thábhachtacha iad méid na n-iasc, a bhfás gasta (teocht ard uisce agus cion cothaitheach agus infhaighteacht mhaith creiche) agus úire i ndáil le blas 'Hjälmargös', tosca is féidir a nascadh leis an mbealach a ndéantar iascaireacht tráchtála ar Loch Hjälmaren.

Deimhnítear inbhuanaitheacht 'Hjälmargös' le deimhniú Chomhairle Maoirseachta Muirí (MSC) na n-iasc. Ní ceanglas le haghaidh ainmniúchán faoi chosaint é deimhniúchán MSC, áfach. Meastar gur iasc d'ardcháilíocht é 'Hjälmargös'.

As traidisiún iascaireachta breis agus 500 bliain a thagann an iascaireacht liúsphéirsí sa loch. Sa lá atá inniu ann, déanann 35 iascaire tráchtála iascaireacht liúsphéirsí ar Loch Hjälmaren agus tá calafoirt bhaile timpeall an locha, líon atá an-ard i gcás loch dá mhéad. Ciallaíonn iascaireacht ar mionscála nach mbíonn na hiascairí i bhfad ón gcalafort baile riamh agus is minic nach mbíonn i gceist idir an ghabháil agus díluchtú ar an gcé ach 2 uair an chloig. D'fhéadfadh 5 uair an chloig ar a mhéad a bheith i gceist i ndrochaimsir. Cuirtear na héisc ar oighear ar an mbád ag an tráth is teo den bhliain. Baineann an blas glan 'éisc' arb é is saintréith do 'Hjälmargös' leis an iascaireacht ísiltionchair. Aga gearr idir an ghabháil agus teacht i dtír. D'fhéadfaí tagairt a dhéanamh don cháilíocht mar úire, ar cáilíocht í a choinnítear de thoradh reo gasta go tapa tar éis teacht i dtír.

Is meá speisialta é Lake Hjälmaren lena dteastaíonn saineolas leathan chun máistreacht a fháil ar shaintréithe speisialta an locha agus chun iascaireacht a dhéanamh san áit cheart ag an uair cheart don cháilíocht is airde.

Tagairt d'fhoilsiú na sonraíochta táirge

https://www.livsmedelsverket.se/globalassets/foretag-regler-kontroll/livsmedelsinformation-markning-halsopastaenden/skyddade-beteckningar/produktspecifikation-hjalmargos-20240109.pdf